

Fővárosi Ítéltábla
9.Pf.20.374/2016/9/II.

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Kriston István ügyvéd (fél címe 2) által képviselt **felperes neve** (felperes címe) felperesnek – a Kálóczy, Bagi és Wittner Ügyvédi Iroda (**I. rendű alperesi képviselő címe**, ügyintéző: dr. Bagi János Zoltán ügyvéd) által képviselt **I. rendű alperes neve** (I.rendű alperes címe) I. rendű és **II.rendű alperes neve** (I.rendű alperes címe) II. rendű alperes, valamint dr. Ecker Attila jogtanácsos által képviselt **III.rendű alperes neve** (III.rendű alperes címe) III. rendű alperes ellen **általános szerződési feltétel érvénytelenségének megállapítása** iránt indult perében a Budapest Környéki Törvényszék 2014. március 28. napján meghozott 11.P.24.937/2012/37. számú ítélete ellen a felperes 39. sorszámon előterjesztett fellebbezése folytán meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla a felperes és az I. rendű alperes között 2007. május 11-én létrejött japán jen alapú kölcsönszerződésnek az árfolyamrésre és az egyoldalú kamatemelésre vonatkozó feltételei érvénytelenségének megállapítása, valamint az árfolyamrés költségében való megállapodás hiánya miatt a teljes szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított keresetek tárgyában a pert megszünteti, és az elsőfokú bíróság ítéletét ebben a keretben hatályon kívül helyezi. Ezt meghaladóan a felperes által az I. és II. rendű alpereseknek mint egyetemlegesen jogosultaknak fizetendő elsőfokú perköltség összegét 150.000 (százötvenezer) forint + áfa ügyvédi munkadíjra leszállítja. Egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az I. és II. rendű alpereseknek mint egyetemlegesen jogosultaknak 50.000 (ötvenezer) forint + áfa, míg a III. rendű alperesnek 25.000 (huszonötezer) forint másodfokú perköltséget.

A fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes módosított keresetében az I. rendű alperessel szemben a következő vagylagos kereseteket terjesztette elő. Elsődlegesen annak megállapítását kérte, hogy a perbeli kölcsönszerződés, biztosítéki célú opciós szerződés és jelzálogszerződés 2011. július 11-én olyan okból vált lehetetlenné, amiért az I. rendű alperes a felelős, és ezáltal a szerződések 2011. július 11-én megszűntek. Másodlagosan az árfolyamrésre vonatkozó szerződéses kikötés, harmadlagosan a kölcsönszerződés módosításában szereplő egyoldalú kamatemelési kikötés, negyedlegesen az árfolyamkockázat fogyasztóra történő egyoldalú telepítését tartalmazó kikötés és a kockázatfeltárányilatkozat egész szerződést megdőntő semmisségének a megállapítását kérte. Ötödleges kérelme a kölcsönszerződés bírósági módosítására irányult, hatodlagosan a kölcsönszerződés és a biztosítéki szerződések semmisségének a megállapítását kérte azért, mert a kölcsönszerződést a befektetési

jogszabály rendelkezéseinek megkerülésével kötötték. Hetedleges kérelme az árfolyamrés költségében való megállapodás hiánya, nyolcadlagos kérelme pedig a hiteldíj megváltoztatási feltételek és körülmények részletes meghatározottságának hiánya miatt ugyancsak a teljes kölcsönszerződés és a biztosítéki szerződések semmisségének a megállapítására irányult.

A II. rendű alperessel szemben tulajdonjog törlése iránti keresetet terjesztett elő, elsődlegesen arra alapítottnak, hogy a kölcsönszerződés érvénytelenségének következménye az opciós szerződés és az azon alapuló vételi nyilatkozat érvénytelensége, másodlagosan azért, mert az I. rendű alperes azonnali hatályú felmondása folytán a kölcsönszerződés megszűnésével az opciós szerződés és ezáltal az opciós jog is megszűnt, így a vételi nyilatkozat érvénytelen. Harmadlagosan az opciós jog alóli mentesítését kérte arra hivatkozva, hogy a vételi jog engedése utáni körülményei megváltoztak, ezért a kötelezettség teljesítése nem várható el tőle. Az e jogáról történt lemondása pedig semmis.

A III. rendű alperessel szemben az önálló zálogjog törlése iránti keresetet terjesztett elő arra hivatkozással, hogy a kölcsönszerződés érvénytelen, illetve megszűnt, valamint az önálló zálogjog átruházásáról rendelkező ügylet semmis.

Az alperesek érdemi védekezése a kereset elutasítására irányult.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a felperes keresetét elutasította. Úgy rendelkezett, hogy a le nem rótt 360.000 forint illetéket az állam viseli. Kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. és II. rendű alpereseknek 381.000 forint, a III. rendű alperesnek 150.000 forint perköltséget, a felmerült költségeit pedig a felperes maga viseli.

Az elsőfokú bíróság a felperes másodlagos, negyedleges és hetedleges kereseti kérelmei elbírálásánál elsősorban a 6/2013. PJE határozat 1. pontjára hivatkozott. Az abban foglaltakkal mindenben egyetértve rámutatott arra is, hogy a deviza alapú elszámolás tette szükségessé a deviza vételi és eladási árfolyamok alkalmazását az ilyen típusú szerződésekben. A kétnemű árfolyamok szükségyszerűen és különböző időpontokban merülnek fel, ezért az árfolyamrés költségként nem értelmezhető. A perbeli szerződésben a vételi és eladási árfolyam helyett a deviza középárfolyamot meghatározott szorzókkal növelték, illetve csökkentették. Az árfolyamrés tehát ebben a konstrukcióban sem létező költség, ezért nem kellett nevesíteni a kölcsönszerződésben. Ismertette továbbá a 41/1997. (III. 5.) Korm. rendeletnek (THM rendelet) a THM kiszámítására vonatkozó képletét, és annak alkalmazását a perbeli szerződésekben. A képletből, illetve a képlet alkalmazására kihallgatott tanú vallomásából arra a következtetésre jutott, hogy az árfolyamrés a THM számítása során nem kell, és nem is lehetséges figyelembe venni. Mivel az árfolyamrés költségként nem létezik, azt a kölcsönszerződésben sem kell a THM mellett külön feltüntetni. A kölcsönszerződés ezért a Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontjában írott okból nem volt semmis.

Az elsőfokú bíróság a nyolcadlagos kereseti kérelmet azért tartotta alaptalannak, mert a szerződésmódosítás joga egyáltalán nem volt kikötve a szerződésben, így nem is lehetett az egyoldalú szerződésmódosítást lehetővé tevő feltételeket szabályozni. Az I. rendű alperes csak a felek kétoldalú szerződésmódosítását követően, az üzletszabályzatban meghatározott okok és feltételek alapján emelt kamatot. A szerződés semmissége tehát a Hpt. 213. § (1) bekezdés d) pontja alapján sem volt megállapítható.

Az elsőfokú bíróság a hatodlagos kereseti kérelmet ugyancsak alaptalannak ítélte. A befektetési szolgáltatásra irányadó jogszabályok nem vonatkoztak a peres felek ügyletére, ezért fel sem merült, hogy a felek a kölcsönszerződést a Bszt. megkerülésével kötötték. E körben az elsőfokú bíróság hivatkozott a 6/2013. PJE határozat indokolására, továbbá a szerződés megkötésekor hatályban volt 2001. évi CXX. törvény 115-119. §-aira. A deviza alapú kölcsönszerződések és befektetési szerződések közötti leglényegesebb különbséget abban látta, hogy az ügyfél a kölcsön jogviszony létesítésekor a saját pénzét nem teszi be az ügyletbe.

Az elsődleges kereset azért volt alaptalan, mert nem lehetett megállapítani az I. rendű alperes felelősségét a kölcsönszerződés teljesítésének lehetetlenné válásáért. E körben utalt Balogh Csabának az MNB Monetáris Politika Eszköztára című írására, illetve a jegybank szűk sávós árfolyamrendszert fenntartó monetáris politikájára és annak 2008. évi megszüntetésére. Rámutatott, hogy az I. rendű alperes nem nyújtott tisztességtelen kereskedelmi tájékoztatást, de az egyébként sem lehetne összefüggésben a törlesztő részlet fizetési képességének lehetetlenülésével. A felperes pedig az árfolyamváltozás hatásairól kapott tájékoztatást.

Az ötödleges kereseti kérelem elbírálásánál az elsőfokú bíróság ugyancsak a 6/2013. PJE határozatot idézte. Megállapította azonban, hogy a kölcsönszerződés megszűnése miatt, annak perbeli módosítása eleve kizárt. Utalt arra is, hogy a felperes érdeksérelmét a szerződésmódosítás sem küszöbölné ki.

Az elsőfokú bíróság rögzítette, hogy az I. rendű alperessel szembeni harmadlagos kereseti kérelem elbírálásánál el kell különíteni a 2009. július 9-i szerződésmódosítás előtti és utáni időszakot. A kamatemelés jogát ugyanis ez a kétoldalú szerződésmódosítás teremtette meg. Az egyoldalú szerződésmódosítás okai először a módosított szerződésben, később pedig az I. rendű alperes 2010. március 1-jétől hatályos üzletszabályzatában kerültek rögzítésre. A kamatemelési ok, a refinanszírozási forrásköltség változása a 2/2012. (XII. 10.) PK vélemény 6. pontjában foglalt valamennyi elvnek megfelelt.

Az elsőfokú bíróság szerint a II. rendű alperessel szembeni törlési kereset egyrészt azért volt megalapozatlan, mert a bíróság a kölcsönszerződés érvénytelenségét nem állapította meg, ezáltal az opciós szerződés járulékos kötelekménti érvénytelensége sem volt megállapítható. Másrészt a kölcsönszerződés felmondása az opciós szerződést nem szüntette meg, hanem éppen a kölcsönszerződés nemfizetés miatti felmondása folytán nyílt meg a vételi jog gyakorlásának a lehetősége. Az elsőfokú bíróság megalapozatlannak tartotta a vételi jogból folyó kötelezettség mentesítése alóli keresetet is. Álláspontja szerint a jövedelmi viszonyok megváltozása nem tekinthető a Ptk. 375. § (3) bekezdésén alapuló mentesítési oknak. E körben nem hagyható figyelmen kívül, hogy a vételi jog engedése kifejezetten biztosítéki célú volt.

A III. rendű alperessel szembeni kereset sem volt teljesíthető. Mivel az elsőfokú bíróság nem állapította meg a kölcsönszerződés érvénytelenségét, így módon az azt biztosító jelzálogszerződés sem minősült érvénytelen szerződésnek. Az önálló zálogjog átruházása sem volt érvénytelen. Az elsőfokú bíróság e jogkérdés elbírálásánál hivatkozott a Ptk. 262. § (1), 269. § (3) bekezdésére, az Inyvtv. 3. §-ának (2) bekezdésére és a 29. §-ára. Végül is arra a következtetésre jutott, hogy a III. rendű alperes akkor is megszerezte volna az önálló zálogjogot, ha az I. rendű alperes javára azt a földhivatal bejegyzi. A két földhivatali eljárás helyett azonban mindez egy eljárásban zajlott, amely az ingatlanügyi hatóság számára egyértelműen lehetséges volt a benyújtott iratok alapján. Akkor szenvedne csak hibában a III. rendű alperes jogszerzését eredményező okirat, ha hamarabb keletkezett volna, mint az I. rendű alperes javára önálló zálogjogot alapító okirat. Ezzel szemben a két okirat azonos napon jött létre, így a szerződéses láncolat a III. rendű alperes jogszerzését megalapozta.

A felperes a fellebbezésében kérte, hogy a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét változtassa meg és az „előkészítő irat (I.)” és „összefoglaló irat (IV.)” periratában foglalt tartalomnak megfelelően adjon helyt a keresetének. Kérte továbbá az alperesek egyetemleges marasztalását a per költségeiben.

Arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság az anyagi jogi és eljárási szabályok súlyos megsértésével hozta meg az ítéletét.

Az I. rendű alperessel szembeni másodlagos, negyedleges és hetedleges kereseti kérelme elutasítását azért tartotta jogszabálysértőnek, mert az ellentmondásban áll az Európai Bíróság C-26/2013. számú ítéletével, valamint a Gfv.VII.30.078/2013/14. közbenső felülvizsgálati ítélettel és a Hpt.-t módosító

2010. évi XCVI. törvény 1. §-ának indokolásával. Mindezekből ugyanis az következik, hogy az árfolyamrés költség, ezért jogszabályellenes és kirívóan okszerűtlen volt a másodlagos és hetedleges kereseti kérelem elutasítása.

A negyedleges kereseti kérelem elutasítása pedig azért jogszabálysértő, mert az árfolyamrés alá nem vonható a tisztességtelen devizaárfolyam kockázatviselési kikötés.

A nyolcadlagos kereset elutasítását azért tartotta jogellenesnek, mert a Hpt. 210. § (3) és 213. § (1) bekezdés d) pontja tekintetében kógenia érvényesül, ezért a szerződésnek kötelezően tartalmaznia kell az egyoldalú hiteldíj változtatás részletes meghatározását.

A hatodlagos kereset vonatkozásában az elsőfokú bíróság tévesen hívta fel a 6/2013. PJE határozatot. A Tpt.-t ugyanis a 2004/39/EK irányelv fényében kell értelmezni. A PJE ezzel ellentétes álláspontot nem foglalhat el, egyébként pedig a PJE indokolása nem is köti a tagállami bíróságokat. Fenntartotta, hogy az I. rendű alperes a Tpt. szerinti befektetési szolgáltatási tevékenységet végzett és nyújtott, és a Tpt. főszabályait megkerülte, amikor devizakereskedelmi és tőzsdén kívüli határidős ügyleti állapotot hozott létre. Hivatkozott a Ráckevei Járásbíróság előzetes döntéshozatali eljárást kezdeményező 20.P.21.699/2012/23. számú végzésére. Indítványozta a végzés beszerzését. Utalt az előzetes döntéshozatali eljárásra tekintettel az eljárás hivatalbóli felfüggeszthetőségére, illetve arra, hogy a Fővárosi Ítéltábla maga is megkeresheti az Európai Bíróságot.

Az ötödleges kereseti kérelem jogszabálysértő elutasítása miatt utalt az „előkészítő irat (I.)” 9. oldalán és az „összefoglaló irat (IV.)” 4. oldalán részletezett jogi alapokra.

Az elsődleges kereseti kérelem tekintetében ugyancsak utalt az „összefoglaló irat (IV.)” periratára. Itt a jogosulti felelősséget a megfelelő tájékoztatás hiányára és az ebből eredő szerződéses teherbíró képességének elvesztésére alapította. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság ebben a körben hiányosan állapította meg a tényállást. Arra is hivatkozott, hogy az I. rendű alperes mérnök-közgazdász alkalmazottja tanúkénti kihallgatása során több tárgyaláson magyarázta el az elsőfokú bíróságnak a deviza alapú kölcsönügylet mechanizmusát, míg ugyanezt az információt ő nem kapta meg. A kölcsönszerződés 6.25. pontjában és a záradéki általános kockázatfeltáró nyilatkozatban foglalt, egyedileg meg nem tárgyalt kikötések pedig alkalmatlanok voltak arra, hogy a devizakockázat nagyságát, mértékét, jellegét és ezzel összefüggésben a saját teherbíró képességét felmérje. Hivatkozott a C-26/2013. ügyben hozott ítélet 2. pontjára.

A harmadlagos kereseti kérelme elutasítását azért sérelmezte, mert az egyoldalú hiteldíj módosítás feltételei nem feleltek meg az egyértelmű és érthető megfogalmazás, az objektivitás és az átláthatóság elvének.

A II. rendű alperessel szembeni elsődleges és másodlagos kereseti kérelmei tekintetében az „összefoglaló irat (IV.)” 6., 7. oldalán kifejtetteket fenntartotta. Fenntartotta továbbá a III. rendű alperessel szembeni keresete alapjául az „összefoglaló irat (IV.)” 7., 8. oldalán kifejtett jogi alapokat. Észrevételezte, hogy a zálogszerződés semmisségének hivatalbóli észlelése iránti keresetének elbírálása elmaradt. Felvetette, hogy az elsőfokú tárgyalás során a III. rendű alperes munkavállalójának, jogi előadójának képviselője eljárási jogszabályt sértett, és a nyilatkozatai hatálytalanok voltak, kivéve ha jogi szakvizsgával rendelkezett, mert a perben kötelező volt a jogi képviselő.

A perben támadott kölcsönszerződés a 2014. évi XXXVIII. törvény (DH1) törvény és a 2014. évi XL. törvény (DH2 törvény) hatálya alá tartozik (DH1 törvény 1. § (1) bekezdés, DH2 törvény 1. §).

A Fővárosi Ítéltábla 9.Pf.20.779/2014/2. számú végzésével a peres eljárást a DH1 törvény 16. §-ában említett külön törvényben meghatározott intézkedésig, de legkésőbb 2014. december 31. napjáig hivatalból felfüggesztette.

Az I. rendű alperes ezt követően bejelentette, hogy a DH2 törvény 38. § (6) bekezdésének megfelelő felülvizsgált elszámolás megtörtént, és kérte az eljárás folytatását.

A DH2 törvény 38. § (1) bekezdésének megfelelően folytatott eljárásban az alperesek fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult.

Az elsőfokú bíróság ítéletének nem volt az 1952. évi III. törvény (Pp.) 228. § (4) bekezdése szerint fellebbezés hiányában jogerőre emelkedett rendelkezése, ezért a másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet egészében bírálta felül.

A Fővárosi Ítéltábla a másodfokú eljárásban a felperes és az I. rendű alperes között létrejött kölcsönszerződésnek az árfolyamrészre és az egyoldalú kamatemelésre vonatkozó feltételei érvénytelenségének megállapítása, valamint az árfolyamrész költségében való megállapodás hiánya miatt a teljes szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított keresetek tárgyában (az I. rendű alperessel szembeni másodlagos, harmadlagos, hetedleges és nyolcadlagos keresetek) a pert megszüntette, és az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 251. § (1) bekezdése szerint hatályon kívül helyezte a következő indokok alapján.

Az elsőfokú ítélet meghozatalát követően hatályba lépett DH1 törvény 3. § (1) bekezdése a törvény hatálya alá tartozó szerződésekben semmisnek minősítette azt a kikötést, amely szerint a pénzügyi intézmény a kölcsön, illetve a lízingtárgy megvásárlásához nyújtott finanszírozási összeg folyósítására a vételi, a tartozás törlesztésére pedig az eladási, vagy egyébként a folyósításkor meghatározott árfolyamtól eltérő típusú árfolyam alkalmazását rendelte (árfolyamrész). A 3. § (2) bekezdésének rendelkezése szerint e semmis kikötés helyébe mind a folyósítás, mind pedig a törlesztés tekintetében a Magyar Nemzeti Bank hivatalos árfolyamának alkalmazására irányuló rendelkezés lépett. A törvény tehát a hatályba lépése előtt megkötött szerződések – így a perbeli szerződés – tartalmát az 1959. évi IV. törvény (rég. Ptk.) 226. § (1) és (2) bekezdése szerint megváltoztatta, melynek jogalkotó hatásaként a felek közötti kötelelem tartalma a jogszabály erejénél fogva módosult. Ezen túlmenően a jogalkotó a DH1 törvény 3. § (5) bekezdésének megfelelően a DH2 törvény 3. § (1) bekezdésében rendelkezett a semmis kikötés alapján teljesített fizetések elszámolásáról is, tehát az árfolyamrész kikötése esetén alkalmazandó jogkövetkezményeket a bírói út mellőzésével jogszabályban rendezte.

A DH1 törvény 4. § (1) bekezdése megdönthető vélelmet állított fel az egyoldalú kamat-, költség- és díjmelést lehetővé tevő szerződési kikötések tisztességtelensége mellett. A vélelem megdöntését a pénzügyi intézmény csak a 6. § (1) bekezdése szerint indított perben érthette el. Ha a 8. § (1) bekezdés a) pontja szerinti határidőben pert nem indított, vagy a bíróság a keresetet elutasította, a vélelem a 4. § (2) bekezdése értelmében megdönthetatlenné vált. A Fővárosi Ítéltábla 2014. október 29-én meghozott 17.Pf.21.455/2014/5. számú jogerős ítéletével a jelen per I. rendű alperesének a Magyar Állammal szemben az egyoldalú kamat-, költség- és díjmelés tisztességtelenségéről szóló törvényi vélelem megdöntése iránt a hivatkozott jogszabályi rendelkezések alapján indított perében a keresetet elutasította. A kereset jogerős elutasítása folytán a törvényi vélelem megdönthetatlenné vált, ezáltal az I. rendű alperesnek a DH1 törvény hatálya alá tartozó valamennyi szerződésében – így a perbeli szerződésben is – az egyoldalú kamat-, költség- és díjmelésre jogosító általános szerződési feltételek a DH1 törvény 4. § (2) bekezdése szerint tisztességtelennek és semmisnek minősülnek. A jogalkotó ebben az esetben is rendezte az I. rendű alperesnek a semmis kikötés miatti elszámolási kötelezettségét (DH1 törvény 4. § (3) bekezdés, DH2 törvény 4. § (1) bekezdés).

A DH1 törvény 3. §-ának (1) és (2) bekezdése, továbbá a 4. § (1) és (2) bekezdése alapján megállapítható, hogy az árfolyamrésre vonatkozó, továbbá az egyoldalú kamat-, költség- és díjmelést lehetővé tevő szerződéses rendelkezések tárgyában bírói döntés már nem hozható. A korábban alkalmazandó bírói utat a jogalkotó megszüntette, azt törvényi rendelkezéssel helyettesítette. A semmis kikötések folytán alkalmazandó jogkövetkezményeket is meghatározta, az elszámolást a bírói úttól eltérő, egyéb jogi útra terelte. A szerződő felek között egyébként az elszámolás a másodfokú tárgyalást megelőzően meg is történt.

A felperes az I. rendű alperessel szembeni másodlagos, harmadlagos, hetedleges és nyolcadlagos keresetében az I. rendű alperes által alkalmazott árfolyamrés és egyoldalú kamat-, költség- és díjmelést lehetővé tevő általános szerződési feltételek érvénytelenségének a megállapítását kérte különböző jogcímeken. A hivatkozott törvényi rendelkezések folytán azonban e kikötések semmisségére alapított jogot a bíróság előtti peres eljárásban nem lehet érvényesíteni, a kikötések érvénytelensége tárgyában bírói döntés nem hozható.

A Fővárosi Ítéltábla ezért a DH2 törvény 39. §-a szerinti, az érvénytelenség jogkövetkezményeire irányuló hiánypótlási felhívás mellőzésével a Pp. 251. §-ának (1) bekezdése alapján a Pp. 157. § a) pontja és a 130. § (1) bekezdés f) pontja értelmében a törvény rendelkezése szerint semmis feltételek tárgyában a pert megszüntette, és az elsőfokú ítéletet ebben a keretben hatályon kívül helyezte.

A felperes fellebbezése a permegszüntetéssel és hatályon kívül helyezéssel nem érintett körben alaptalan.

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság érdemi döntésével a permegszüntetéssel nem érintett körben teljes egészében, ítéletének indokaival pedig lényegében egyetértett. A fellebbezésre tekintettel az elsőfokú bíróság indokait a következők szerint pontosítja.

A Fővárosi Ítéltábla az elsődleges kereset kapcsán a a következőket emeli ki.

A bankközi kölcsön szerződés teljesítése, pénztartozás teljesítését jelenti (Ptk. 523. § (1), (2) bekezdés). A pénztartozás teljesítése nem válhat lehetetlenné, ennek a szolgáltatásnak a lehetetlenülése fogalmilag kizárt. Nem jelenti a teljesítés lehetetlenné válását az, ha a teljesítéshez szükséges pénzeszköz nem áll a kötelezett rendelkezésére, hiszen annak beszerzési lehetősége mindenkor adott. Az adós vagyonát meghaladó tartozás sem eredményezi a teljesítés lehetetlenné válását, az pedig, hogy a megemelt törlesztő részletek teljesítése az adós számára aránytalan megterhelést jelent, és ezért a részletek fizetésével elmarad, kötelezeti késedelmet jelent, nem pedig a teljesítés lehetetlenülését. Ha pedig a pénztartozás teljesítésének lehetetlenné válása fogalmilag kizárt, a lehetetlenülés jogkövetkezményei sem alkalmazhatók, ezért az elsődleges kereset – minden további bizonyítás lefolytatása nélkül – alaptalan.

A Fővárosi Ítéltábla a hatodlagos kereset elutasításának indokait mindössze azzal egészíti ki, hogy az elsőfokú ítélet meghozatalát követően az Európai Unió Bírósága a C-312/14. számú ügyben hozott ítéletében kimondta: a deviza alapú kölcsönök bizonyos típusainak részét képező árfolyamműveletek nem tekinthetők befektetési szolgáltatásnak és nem tartoznak a befektetők védelmére vonatkozó uniós jogi szabályok hatálya alá. A deviza alapú kölcsönnyújtás keretében végrehajtott árfolyamműveletek ugyanis tisztán kiegészítő tevékenységnek tekinthetők a kölcsön rendelkezésre bocsátásához és törlesztéséhez képest. E műveletek célja kizárólag a kölcsönszerződésből eredő, e két alapvető fizetési kötelezettség teljesítésének a lehetővé tétele. Az árfolyamműveleteknek nem célja sem az árfolyamkockázat kezelése, sem a devizaárfolyam

spekuláció. A műveletek ezen kívül kölcsönszerződéshez kapcsolódnak, a kölcsönszerződés pedig nem tekinthető pénzügyi eszköznek. Emellett a műveletek nem is határidős ügyletre vonatkoznak, hiszen a tárgyuk nem pénzügyi aktíváknak a szerződés megkötésekor kikötött árfolyamon történő eladása.

A negyedleges kereseti kérelem elbírálása körében helyesen utalt az elsőfokú bíróság a 6/2013. PJE határozat 1. és 2. pontjára. A kölcsönszerződés „költség előirányzat” részéből megállapíthatóan a felperes a deviza alapú szerződés árfolyamkockázatát a forint kölcsönöknél jóval alacsonyabb kamatmérték ellenében vállalta. A kölcsönszerződést és az azzal egy okiratba szerkesztett általános kockázatfeltáró nyilatkozatot aláírta. A kölcsönszerződés 25. pontjában és az általános kockázatfeltáró nyilatkozatban az árfolyamváltozásból eredő kockázatról tájékoztatást kapott. Ezért az árfolyamkockázat telepítése a felperes által megjelölt egyik okból sem volt tisztességtelen.

Az ötödleges kereseti kérelem tekintetében a Fővárosi Ítéltábla maradéktalanul egyetértett az elsőfokú bíróságnak azzal az indokolásával, hogy a megszűnt szerződés bírósági úton történő módosítására a Ptk. 241. §-a nem ad lehetőséget.

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróságnak a II. rendű alperessel szemben előterjesztett keresetek elutasításáról hozott érdemi döntésével és annak indokaival is teljes egészében egyetértett, ezért azokra a megismétlésük nélkül a Pp. 254. § (3) bekezdésében foglalt felhatalmazás alapján csupán visszautal.

A III. rendű alperessel szembeni kereset elutasításával a Fővárosi Ítéltábla a következő indokok alapján értett egyet.

A kölcsönszerződés semmisségének megállapítása iránti keresetek eredménytelensége folytán alaptalan volt a felperesnek a zálogszerződés járulékos jellegére alapított törlési keresete is. A törlési kereset a kölcsönszerződés megszűnésére hivatkozással sem volt teljesíthető, hiszen a zálogjog megszűnését csak a biztosított követelés megszűnése eredményezi (Ptk. 259. § (3) bekezdés), a kölcsönszerződés felmondása azonban a felperes tartozását nem szüntette meg.

Alaptalanul hivatkozott a felperes az önálló zálogjog átruházásáról szóló szerződés semmisségére is. A szerződésben az átruházó, az I. rendű alperes egy, még – az ingatlan-nyilvántartási bejegyzés hiányában – megalapításra nem került zálogjog átruházására vállalt kötelezettséget (Ptk. 262. § (1) bekezdés). E jog megszerzéséhez azonban érvényes zálogszerződéssel és a kötelezett ingatlan-nyilvántartási bejegyzést engedélyező nyilatkozatával rendelkezett. Az átruházásra irányuló szerződés konszenzuális jogügylet, ezért annak tárgya olyan dolog, vagy jog is lehet, amely a szerződéskötéskor még nem jött létre, mivel az átruházó csak kötelezettséget vállal a szerződés tárgyának az átruházására (Ptk. 365. § (1) bekezdés). Az átruházásra irányuló kötelezettségvállalásnak pedig nincs olyan jogi feltétele, hogy a kötelezett a szerződés megkötésének a pillanatában rendelkezzen is a szerződés tárgyával, adott esetben az átruházott joggal. Az I. rendű alperes által átruházott jog megszerzése pedig nem volt lehetetlen. Ezt kétséget kizáróan bizonyítja, hogy az átruházott önálló zálogjogot a III. rendű alperes meg is szerezte, annak bejegyzése a javára megtörtént. Nem érvénytelen tehát annak a jognak az átruházására irányuló kötelezettségvállalás, amely jogra az átruházó érvényes jogcím alapján várományt szerzett, ezért a felperes III. rendű alperessel szembeni törlési keresete ezen a jogi alapon sem volt teljesíthető.

A fellebbezésben foglaltakkal szemben az elsőfokú bíróságnak nem kellett számot adnia az ítéletében arról, hogy nem észlelte hivatalból a szerződés semmisségét. Indokolási kötelezettség éppen akkor terheli a bíróságot, ha a döntésénél hivatalból figyelembe veszi a semmisséget.

Alaptalanul kifogásolta a felperes a III. rendű alperes perbeli képviselőjét is. A III. rendű alperessel szembeni törlési kereset vagyoni jogi követelés. A III. rendű alperessel szembeni vagyoni jogi per tárgyának az értéke a rendelkezésre álló okiratok szerint a Pp. 24. § (1) bekezdés f) pontja alapján 6.000.000 forint. A Pp. 73/A §-a szerint ezért a III. rendű alperes jogi képviselő nélkül is eljárhatott, függetlenül attól, hogy a felperes valós személyi keresethalmazatban érvényesített követelései folytán az I. rendű alperes pertársaként járt el.

A Fővárosi Ítéltábla a felperes által az I. rendű alperessel szemben előterjesztett keresetek felében megszüntette a pert az elsőfokú ítélet meghozatalát követő jogszabályváltozás folytán. Erre tekintettel a DH2 törvény 40. § (3) bekezdésének értelemszerű alkalmazásával az I. és II. rendű alperes elsőfokú perköltségének összegét a felperes tényleges pervesztettségének arányához igazította.

Mindezekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezéssel nem érintett részét – a permegszüntetés miatt megváltoztatott perköltség kivételével – a Pp. 253. § (2) bekezdése szerint helybenhagyta.

A felperes fellebbezése sikertelen volt, ezért a Fővárosi Ítéltábla a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján kötelezte az I., II. és III. rendű alperes másodfokú perköltségének a megfizetésére. Az alperesek perköltsége a jogi képviselőjükkel felmerült ügyvédi, illetve jogtanácsosi munkadíj volt, melyet a Fővárosi Ítéltábla a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet (R.) 3. §-ának (2) és (5) bekezdése alapján – az egyes alperesekkel szembeni eltérő keresetalmazatokat és az R. (6) bekezdését is figyelembe véve – állapított meg. A felperes személyes költségmentessége folytán le nem rótt fellebbezési illeték viseléséről a 6/1986. (VI. 26) IM rendelet 14. §-a szerint rendelkezett.

Budapest, 2016. október 27.

. Höbl Katalin s.k.
a tanács elnöke

Egriné dr. Salamon Emma s.k.
előadó bíró

Dr. Gyuris Judit s.k.
bíró

A kiadmány hitelül: